

2. Приказюк Н.В. Ринок державних цінних паперів : світовий досвід та вітчизняні реалії / Н.В. Приказюк, Т.П. Моташко // Фінанси України. – 2009. – №2. – С.73–81.
3. Савицька О.І. Проблеми та перспективи розвитку фондового ринку України / О.І. Савицька, А.А. Фурсова // Економіка і регіон. – 2010. – №2. – С.136–138.
4. Тимчишин Л.В. Основні проблеми розвитку фондового ринку в Україні / Л.В. Тимчишин // Економіка та держава. – 2009. – №4. – С.28–34.
5. Чернишук В.Р. Розвиток ринку цінних паперів: проблеми й перспективи / В.Р.Чернишук, А.П. Данькевич // Фінанси України. – 2009. – №8. – С.96–103.

Науковий керівник: к.е.н., доцент **Черкавська Т.М.**, Дніпропетровська державна фінансова академія.

ВРАХУВАННЯ СПЕЦИФІЧНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВУГІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В ПРОЦЕСІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ЇХ РОЗВИТКУ

Павленко О.В.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

Домінуючим енергоресурсом у паливно-енергетичному балансі країни є природний газ (приблизно 45%), який, здебільшого, є імпортованим з Росії. Така залежність України ставить під загрозу економічну самостійність та суверенітет України. Крім того, ситуація ускладнюється обґрунтованими прогнозами щодо подорожчання газу у зв'язку зі зменшенням кількості самого ресурсу. Саме в такій ситуації на перший план виходить можливість задоволення енергетичних потреб країни силами вугільної галузі.

Питання, пов'язані з розробкою теоретичних основ і стратегічних напрямів розвитку промислових підприємств, привертали увагу багатьох дослідників [1–3]. Однак, сучасні підходи до формування стратегії розвитку шахт потребують подальшого вдосконалення щодо врахування впливу факторів зовнішнього середовища, галузевої специфіки й особливостей функціонування кожного окремого вуглевидобувного підприємства. Необхідна також адаптація самого процесу стратегічного планування. Дана робота націлена на подальше поглиблення методики формування стратегії розвитку вугільних підприємств з врахуванням їх галузевої специфіки.

Вугільне підприємство є об'єктом як техногенного, так і природного середовища, яке характеризується унікальним сполученням різних індивідуальних параметрів. Одним із важливих критеріїв поділу на категорії постають саме специфічні характеристики вугільного підприємства в контексті його внутрішнього середовища.

Аналіз впливу факторів внутрішнього середовища вугільного підприємства на його функціонування та розвиток доцільно здійснювати на основі їх поділу на окремі групи.

Виробничо-технічні – фактори, що формуються та закладаються на стадії створення підприємства та організації його виробничої структури. Сюди потрібно віднести фактори технічної бази підприємства (рівень сучасності та

автоматизації устаткування, виробничі потужності) та фактори організації виробничих процесів (тип виробництва, завантаження потужностей тощо).

Фінансово-господарські – фактори, які сформовані фінансово-господарським станом підприємства (напр. показники майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності підприємства).

Організаційно-управлінські – фактори, які сформовані системою цілей підприємства, стратегії їх досягнення, організаційної структури управління, специфіки управлінських процесів та організаційної культури.

Природно-галузеві – фактори, сформовані та обумовлені природно-географічними умовами функціонування підприємства та специфікою галузі, її технологічного процесу. Саме природно-галузеві фактори є найбільш специфічними. Основною класифікаційною ознакою природно-галузевих факторів внутрішнього середовища вугільного підприємства, на нашу думку, доцільно назвати можливість зміни ступеня впливу факторів цієї групи на процес стратегічного планування розвитку підприємства. Тому, природно-галузеві фактори впливу внутрішнього середовища в свою чергу доцільно розділити на підгрупи:

I. Природно-якісні фактори – фактори впливу внутрішнього середовища на вугільне підприємство, обумовлені якісними показниками корисних копалин та геолого-кліматичними характеристиками родовища. За визначеною класифікаційною ознакою ця підгрупа факторів є найбільш незмінюваною та константною. У свою чергу, природно-якісні фактори, з огляду на раціональність викладення матеріалу, необхідно розділити на якісні та кількісні фактори впливу внутрішнього середовища на вугільне підприємство.

II. Природно-технологічні фактори – фактори, обумовлені можливістю використання конкретної технології видобутку вугілля в конкретних гірничо-геологічних умовах родовища, що розробляється. Дана підгрупа факторів є більш змінюваною в порівнянні з природно-якісними факторами і, хоча гірничо-геологічні умови родовища накладають деякі обмеження, сучасний рівень технологічного розвитку надає деяку варіативність при виборі та впровадженні окремих технологічних рішень. Горизонт стратегічного планування на вугільному підприємстві обмежений терміном відпрацювання шахтного поля. Крім того, необхідно відмітити прямий вплив виробничої потужності вугледобувного підприємства на термін його роботи. Існують екологічні обмеження, що можуть впливати на розвиток видобутку та переробки сировини. До них можуть бути віднесені відсутність місць для складування пустих порід та шламів, обов'язковість запобігання забруднення та ерозії земельних ділянок, необхідність мінімізації викидів забруднюючих речовин та парникових газів в атмосферу та мінімізації використання небезпечних речовин і матеріалів, неприпустимість забруднення водних ресурсів, деформацій поверхневих охоронюваних об'єктів, необхідність впровадження та використання механізмів утилізації виробничих відходів, необхідність дотримання вимог законодавства в цій галузі.

III. Структурно-функціональні фактори – фактори, обумовлені масштабами, складністю та специфікою організаційних структур вугільних підприємств. Дана підгрупа природно-галузевих факторів впливу внутрішнього середовища на вугільне підприємство є найбільш змінюваною та варіативною, в даному випадку спостерігається більший вплив специфіки галузі, а не природно-кліматичних умов та гірничо-геологічних характеристик родовища. Дану підгрупу факторів внутрішнього середовища вугільного підприємства доцільно розділити на організаційно-структурні, що обумовлені специфікою та складністю організаційної структури вугільного підприємства, та виробничо-функціональні, що обумовлені специфікою виробничого процесу.

Зважаючи на вищевикладене, наведені фактори впливу внутрішнього середовища вугільного підприємства на процес стратегічного планування його розвитку можна представити у вигляді загальної класифікаційної структури (рис. 1).

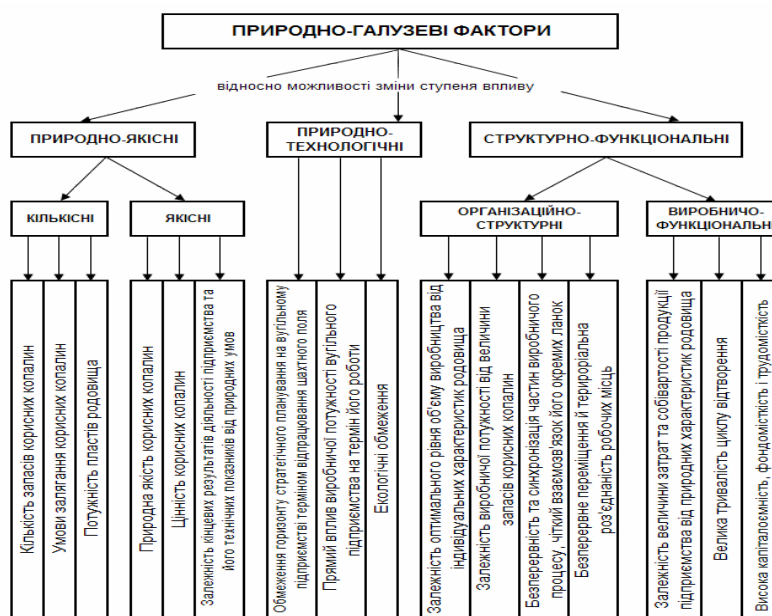

Рис. 1. Класифікаційна структура природно-галузевих факторів впливу внутрішнього середовища на вугільне підприємство

Отже, зважаючи на велику кількість різних факторів впливу внутрішнього середовища кожного окремого вугільного підприємства, рекомендовано врахування представлені класифікаційної структури при застосуванні стратегічного планування розвитку конкретного вугільного підприємства.

Література:

1. Салли В.И. Экономические проблемы поддержания мощности малоэффективных угольных шахт Украины. Монография. / Салли В.И., Райхель Б.Л., Швец В.Я. – Днепропетровск: Издательство НГУ, 2002. – 228 с.

2. Киткін В.П. Стратегічне планування на вугледобувних підприємствах. / Киткін В.П., Белозерцев О.В., Фесенко І.А. // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: економічна. Випуск 87. – Донецьк: ДонНТУ, 2004. – С.51–60.

3. Рассуждай Л.Н. Принципы разработки системы страт. планирования развития угольной пром-ти Украины. / Рассуждай Л.Н. // Уголь Украины. – 2007. – №4. – С.33–45.

4. Міністерство енергетики та вугільної промисловості України: офіційний веб-сайт. Енергетична стратегія України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/control/uk/doccatalog/list?currDir=50358>.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Павліна О.Ю.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

Характер сучасного розвитку економіки, обумовлений наявністю кризових явищ, стимулює усі галузі національного господарства до пошуку радикальних шляхів розвитку і активізації інноваційної діяльності. Однією з найбільш чутливих до змін економічної кон'юнктури є будівельна галузь. У цих умовах пріоритетною стає інноваційна діяльність спрямована на забезпечення конкурентоспроможності будівельної продукції та ефективності бізнес-процесів [3].

Складність та тривалість будівельного процесу на фоні впливу дестабілізуючих чинників обумовлюють значні труднощі щодо вибору та впровадження інновацій. Це зумовлює необхідність виваженої, гнучкої та комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності як основи прийняття об'єктивних управлінських рішень [1; 2].

Обґрунтування підвищення ефективності виробництва підприємства за рахунок впровадження інноваційної діяльності виконано на прикладі ТОВ «Дніпробуд». На сьогоднішній день аналізоване підприємство є великим замовником-забудовником, і займається продажем офісної, житлової нерухомості, здачею в оренду офісних і торгівельних площ, а також має власні виробничі цехи по виготовленню будівельних матеріалів.

Проведений автором фінансово-економічний аналіз виробничо-господарської діяльності за останні чотири роки свідчить про постійне зменшення основного фінансового результату – чистого прибутку, який 2012 р. склав 13,2 млн грн, що на 20,5% нижче рівня 2011 р. і на 30% нижче рівня 2010 р. Показник рентабельності реалізованих будівельних послуг підприємства в 2012 році в порівнянні з минулим роком знизився на 35,9% і склав 11,72%. Рентабельність виробничих засобів підприємства також знизилася на 0,5%, що свідчить про негативну тенденцію, так як викликано зниженням вартості виробничих фондів за рахунок зносу основних засобів.

Аналіз складу основних засобів підприємства, свідчить про зменшення балансової вартості основних засобів у 2012 р. проти 2011 р. на 5%. В основному, це пов'язано із виведенням з експлуатації будівельної техніки 2012 р.

Станом на кінець 2012 р. ТОВ «Дніпробуд» володіло оборотними активами вартістю 64344,5 тис. грн. Порівняно з 2010 р. вони зменшилися на 8388,7 тис. грн. ТОВ «Дніпробуд» має дефіцит власного обігового капіталу, менше нормативу в загальній сумі активів підприємства майже в три рази. При